

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 509/21
24.09.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Владиславе Милићевић, председника већа, Ивана Негића и Александре Ђорђевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., ул. ... бр. ..., чији је пуномоћник Јасмин Душтинац, адвокат из Београда, поштански преградак 75, 11000 Београд, против туженог ББ из ..., ул. ... бр. ..., чији је пуномоћник Мирослав Тодоровић, адвокат из Београда, поштански преградак 36 Пошта 33, 11000 Београд, ради развода брака, вршења родитељског права, уређења личних односа и издржавања мал. деце, одлучујући о жалбама странака изјављеним против пресуде Трећег основног суда у Београду П2 259/18 од 18.06.2019. године и жалби тужиле изјављеној против допунског решења истог суда П2 259/18 од 21.04.2021. године, у седници већа одржаној дана 24.09.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Трећег основног суда у Београду П2 259/18 од 18.06.2019. године у ставовима трећем и четвртном изреке и жалба туженог **ОДБИЈА** као неоснована.

УКИДА СЕ решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу петом изреке пресуде Трећег основног суда у Београду П2 259/18 од 18.06.2019. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ жалба тужиле изјављена против става трећег изреке пресуде Трећег основног суда у Београду П2 259/18 од 18.06.2019. године, као недозвољена.

УКИДА СЕ допунско решење Трећег основног суда у Београду П2 259/18 од 21.04.2021. године и предмет у том делу **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П2 259/18 од 18.06.2019. године, ставом првим изреке, разведен је брак парничних странака закључен дана 21.06.2008. године. Ставом другим изреке, мал. деца парничних странака поверена су мајци на самостално вршење родитељског права. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да

на име свог доприноса за издржавање мал. деце плаћа месечни износ од 20.000,00 динара и то за мал. ВВ износ од 12.000,00 динара, а за мал. ГГ износ од 8.000,00 динара, почев од 21.02.2018. године, као дана подношења тужбе, па убудуће док за то постоје законски услови, и то сваког првог до петог у месецу за текући месец, исплатом на рачун законске заступнице мал. деце. Ставом четвртим изреке, уређен је начин одржавања личних односа мал. деце са оцем, на начин ближе описан у изреци. Ставом петим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Допунским решењем истог суда П2 259/18 од 21.04.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тражено да се обавезе тужени да на име свог доприноса за издржавање мал. ВВ плаћа месечно износ од 6.000,00 динара као разлике преко досуђеног износа од 12.000,00 динара до траженог износа од 18.000,00 динара почев од 21.02.2018. године. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев у делу којим је тражено да се обавезе тужени да на име свог доприноса за издржавање мал. ГГ плаћа месечно износ од 7.000,00 динара као разлике преко досуђеног износа од 8.000,00 динара до траженог износа од 15.000,00 динара почев од 21.02.2018. године.

Благовременим жалбама странке су побијале наведену пресуду и то тужиља у ставовима трећем и петом изреке из свих законских разлога, а тужени у ставовима трећем и четвртм изреке без навођења законских разлога, док је благовременом жалбом тужиља побијала и наведено допунско решење из свих законских разлога.

Испитујући правилност и законитост побијаних одлука у смислу одредаба члана 386 у вези члана 402 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр.72/11 са изменама и допунама) Апелациони суд у Београду је нашао да је жалба тужиље против побијане пресуде делимично основана (у погледу одлуке о трошковима парничног поступка), а делимично недозвољена, док је жалба туженог против исте одлуке неоснована, те да је жалба тужиље против побијаног решења основана.

У поступку доношења побијане пресуде пред првостепеним судом нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из чл. 374 ст. 2 тачке 1-3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, на основу савесне оцене изведених доказа сходно одредби члана 8 ЗПП, парничне странке су закључиле брак 2008. године. Имају двоје заједничке деце мал. ВВ (рођену ... године) и мал.ГГ (рођену ... године). Због поремећаја међусобних односа заједница живота између парничних странака је трајно прекинута ...2017. године, када се тужиља са децом преселила на нову адресу. Тужиља са децом живи у изнајмљеном стану за који месечно плаћа закупнину у износу од 150 евра, трошкове за инфостан у износу од 6.000 динара и остале комуналне услуге око 6.500 динара. Старија кћерка је у време доношења првостепене пресуде имала ... година. Трошкови за њу на месечном нивоу износе: за фолклор 2.000 динара, за енглески језик 4.000 динара, за биоскоп и позориште 1.000 динара, за књиге за школу око 6.000 динара, а на годишњем нивоу: за прибор за школу око 50 евра, те за гардеробу и обућу око 250 евра, за летовање и рекреативну наставу око 300 евра. Млађа кћерка је у време доношења првостепене пресуде имала 6 година, па су њени трошкови били знатно мањи јер још није кренула у школу. Трошкови њеног вртића износе око 6.000 динара месечно. Тужиља има свој фризерски салон где остварује просечну

месечну зараду од око 70.000 динара. Плаћа закупнину за салон у износу од 100 евра месечно, па када измири све обавезе и трошкове остане јој у просеку око 300 евра месечно. Тужени је у време доношења првостепене пресуде био запослен у фризерском салону и месечно остваривао зараду у износу од око 27.000 динара. Живи у стану своје бабе и има трошкове месечно у износу од око 11.500 динара. У својини има стан на ... који издаје месечно за 250 евра, али од тог износа даје родитељима 100 евра и плаћа инфостан у износу од око 9.400 динара месечно. Има аутомобил марке Алфа ромео, који је стар 14 година. За гориво месечно потроши око 14.000 динара. Мајка и баба га помажу у храни. За децу месечно плаћа укупан износ од 15.000 динара на основу привремене мере која је донета у овом поступку (решење од 04.03.2019. године). Парничне странке су сагласне са разводом брака и да се мал. деца повере мајци на самостално вршење родитељског права, а налазом и мишљењем Центра за социјални рад процењено је да је мајка адекватан родитељ са примереним родитељским вештинама, упућена у потребе деце, препознаје их и задовољава, а подржава контакт деце са оцем. Центар за социјални рад је у свом налазу и мишљењу предложио начин одржавања личних односа мал. деце и оца, који је у најбољем интересу деце, са којим су се сагласиле парничне странке, на тај начин што ће деца виђати оца једне седмице суботом од 16 до 20 часова, а следеће седмице од 9 до 18 часова, сваки други верски државни празник, с тим да ће се сваке године редослед празника који деца проводе са родитељима ротирати у складу са договором родитеља.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, позивајући се на одредбе чланова 6 став 1, 154, став 1, 160, 161, 162, 266 став 1 Породичног закона Републике Србије првостепени суд је одлучио као у ожалбеном делу побијане пресуде. Закључио је да допринос туженог издржавању мал. деце треба да буде укупно 20.000,00 динара месечно, и то за старију кћерку у износу од 12.000,00 динара, а за млађу кћерку у износу од 8.000,00 динара, почев од 21.02.2018. године, као дана подношења тужбе, па убудуће док за то постоје законски услови (став трећи изреке). Пошто је након развода брака странака (став први изреке) мал. децу поверио мајци самостално вршење родитељског права (став други изреке) приликом одлучивања о уређењу личних односа малолетне деце са оцем имао је у виду модел виђања који је предложио орган старатељства, налазећи да је исти у најбољем интересу деце, са којим се сагласио и тужени, а тужила са своје стране подржава и омогућава несметано виђање деце са оцем те је личне односе уредио у свему како је то предложио орган старатељства (став четврти изреке). Приликом одређивања висине доприноса првостепени суд је нашао да се потребе малолетне деце остварују у трочланом домаћинству, у стану у коме живе са мајком где трошкови становања износе 14.000,00 динара (инфостан, кабловска, одржавање зграде и електрична енергија), што по члану домаћинства износи 4.600,00 динара, да су трошкови исхране и одржавања хигијене на нивоу домаћинства ко 37.500,00 динара, односно око 12.500,00 динара по детету, ценећи и друге месечне и годишње потребе старије кћерке, која похађа школу, а које износе око 13.500 месечно (уџбеници и прибор 1.100,00 динара, фолклор 2.000,00 динара, часове енглеског језика 4.000,00 динара, позориште и биоскоп 1.000,00 динара, гардероба око 2.400, 00 динара месечно, трошкови за летовање и рекреативну наставу око 2.900,00 динара). Када је реч о потребама мал. ГГ првостепени суд је проценио да су оне једнаке када су у питању трошкови становања, исхране, одевања и друштвених активности (биоскоп и позориште), с тим што су мањи када је у питању образовање јер она креће у предшколско, што месечно кошта 6.000,00 динара, да не иде на рекреативну наставу,

већ само на часове енглеског језика који месечно коштају око 1.000-2.000 динара. Првостепени суд је ценио могућности дужника издржавања, да он рођен ... године, да је запослен као фризер и остварује месечну зараду од 27.000,00 динара, да станује са својом баком у стану који је њено васништво, да месечно на име становања има трошак од 11.300,00 динара, док око исхране има помоћ мајке и баке, да добија закупнину од свог стана који издаје на ... од чега месечно има приход од 250 евра, али да плаћа инфостан за ај стан 9.400,00 динара, а 100 евра даје родитељима јер су они помогли куповину тог стана, као и да је власник возила Алфа ромео старог 14 година, те да за гориво потроши 14.000,00 месечно. Ценио је и прилике мајке деце, да је рођена ... године, да је по занимању фризер, да је власник фирзерског салона и остварује месечна примања око 70.000,00 динара, да са децом живи у изнајмљеном стану и плаћа месечно закупнину 150 евра, па је закључио да је стандард мајке нешто виши од стандарда оца. Приликом доношења одлуке о издржавању имао је у виду и износ минималне суме издржавања, која представља суму коју као накнаду за храненике и лица на породичном смештају периодично утврђује министарство надлежно за породичну заштиту у складу са законом, а која по решењу Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања износи 26.016,00 динара.

Правилно је првостепени суд одлучио као у ставовима трећем и четвртом изреке побијане пресуде, правилно примењујући материјално право на утврђено чињенично стање, које другостепени суд прихвата као правилно и потпуно утврђено, дајући за своју одлуку ваљане разлоге, па се подносилац жалбе упућује на тако дате разлоге сходно одредби члана 396 став 2 ЗПП.

Другостепени суд је ценио наводе жалбе туженог којима се указује да је тужени на рочишту истакао захтев да му се омогући свакодневни телефонски контакт са децом, било тако што би купио мобилни телефон старијој ћерки, било преко мајке, али да то судија није унела у записник. Како је тужени потписао записник са рочишта од 18.06.2019. године на коме је саслушан, без примедби, то овакви наводи нису од утицаја на другачију одлуку суда.

Првостепени суд је одлучио као у изреци побијаног допунског решења (ова одлука је требало да буде донесена у форми допунске пресуде) са образложењем да тужени не би могао доприноси издржавању малолетне деце у већем износу од досуђеног пресудом П2 259/18 од 18.06.2019. године без угрожавања сопствене егзистенције, а да је већ досуђени износ на име њиховог издржавања, уз допринос мајке издржавању (чији је животни стандард нешто виши од животног стандарда туженог) довољан да задовољи животне потребе деце, позивајући се одредбе чланова 154,160,161 и 162 Породичног закона.

Оваква одлука првостепеног суда се не може прихватити као правилна, јер се због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања не може испитати ни правилност примене материјалног права, а на правилну примену материјалног права другостепени суд пази по службеној дужности, а на исто се основано указује и жалбом тужиле. Осим тога, разлози дати у првостепеној пресуди су у одређеној мери противуречни једни другима, чиме је првостепени суд починио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, на коју се такође основано посредно указује жалбом тужиле.

Наиме, критеријуми за одређивање висине издржавања су потребе повериоца и могућности дужника издржавања. Потребне повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода и других околности од значаја за одређивање издржавања, док могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за заспослење и стицање зараде, његове имовине и личних потреба, обавезе да издржава друга лица и других околности од значаја за одређивање издржавања, а све према одредабама члана 160 ставова 2 и 3 Породичног закона.

Првостепени суд је пропустио да јасно процени могућности родитеља да доприносе издржавању мал. деце, имајући у виду да је током првостепеног поступка нашао да мајка има виши животни стандард јер зарађује 70.000,00 динара месечно, док отац зарађује 27.000,00 динара. Према налажењу другостепеног суда, приликом доношења одлуке првостепени суд је пропустио да несумњиво утврди не само колики су приходи оба родитеља, који су дужни у једнакој мери да доприносе издржавању деце, већ и колики су њихови расходи, те да ли су сви ти расходни нужни и оправдани (примера ради тужени наводи да само за гориво троши месечно по 14.000,00 динара што би указивало на виши стандард живота туженог у односу на месечне приходе за које наводи да их има), те да све то доведе у везу са потребама малолетне деце. С тим у вези, у конкретном случају је првостепени суд пропустио да цени чињеницу да мајка од својих прихода месечно издаваја за закупнину за стан у износу од 150 евра (који износ првостепени суд није ценио као трошак за децу) и за закупнину за локал у коме ради у износу од 100 евра, где има и додатне трошкове (за струју, воду и сл.), што указује на знатније оптрећење мајке деце да покрије све те расходе, док с друге стране отац мал. деце – дужник издржавања живи код бабе у њеном стану, има само трошкове за комуналне услуге, остварује приходе по основу рада од 27.000,00 динара месечно, и од издавања стана (који има у власништву) од 250 евра месечно (од чега износ од 100 евра даје родитељима), а да притом није разјашњено какве су имовинске прилике родитеља туженог и да ли давање наведеног износа родитељима од стране туженог има предност у односу на његову обавезу да доприноси издржавању малолетне деце и обавезу да им омогући најмање исти стандард живота којим и он живи (трошење износа од 14.000,00 динара месечно за гориво указује на виши животни стандард).

Са изнетих разлога, оваква одлука је морала бити укинута и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном суђењу, првостепени суд ће отклонити неправилности на које му је указано тако што ће правилно и потпуно утврдити укупне месечне потребе малолетне деце (посебно за свако дете), водећи рачуна да законски заступник деце закупљује стан у којем живе и да тај издатак спада у трошкове становања деце, укључујући и трошкове комуналија за тај стан, укупне приходе и расходе сваког од родитеља на месечном нивоу, оправданост свих приказаних расхода, стварне могућности туженог (да је тужени радно способан и може и додатно да се радно ангажује) да остварује веће приходе од приказаних суду, уз смањивање неких од својих расхода који нису нужни, те ће разјаснити са коликом износом су тужила и тужени дужни у могућности да доприносе издржавању мал. деце, односно да ли је тужени у могућности да допронио у већем износу издржавању деце од досуженог основном пресудом, при чему ће узети у обзир и минималну суму издржавања коју прописује надлежно министарство. Пошто

правилно и потпуно утврди чињенично стање, првостепени суд ће правилном применом материјалног права донети јасну, образложену и на закону засновану одлуку и у овом делу, водећи рачуна да о делу тужбеног захтева (о којем није одлучио) суд одлучује допунском пресудом, а не допунским решењем сходно одредбама чланова 356 став 1 и 357 ставови 1 и 2 (допунска пресуда) у вези одредбе члана 352 ЗПП (доношење и објављивање пресуде).

Са изнетих разлога на основу члана 390 став 1 одлучено је као у ставу првом изреке, на основу члана 165 ЗПП у ставу другом изреке јер одлука о трошковима парничног поступка зависи од одлуке о главној ствари, на основу члана члана 401 тач. 1 у вези са чланом 378 ст. 3 ЗПП као у ставу трећем изреке јер тужила у овом делу нема правни интерес за изјављивање исте будући да је део тужбеног захтева за издржавање усвојен, а на основу члана 391 став 1 и члана 392 ЗПП као у ставу четвртом изреке ове одлуке.

Председник већа – судија
Владислава Милићевић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић